

2. Суб'єктивний. Передбачає визначення рівня розвитку людського потенціалу на основі соціологічних опитувань.

3. Інтегральний. Передбачає врахування і об'єктивних та суб'єктивних критеріїв, як рівнозначних.

Більшість індексів використовують або перший, або третій підходи. Другий підхід характерний для різних організацій, що займаються проведенням соціологічних опитувань.

Методологія оцінки рівня розвитку людського потенціалу населення є важливим аналітичним інструментом державної соціально-економічної політики, який дозволяє:

1. Встановлювати орієнтири соціально-економічної політики держави на перспективу.
2. Здійснювати аналіз поточного рівня соціально-економічного розвитку країни; оцінювати рівень бідності.

3. Проводити міжрегіональні зіставлення рівня розвитку людського потенціалу населення.

Аналіз міжнародних рейтингів країн за показниками рівня розвитку людського потенціалу показав що Україна знаходиться на останніх позиціях, до того ж, прослідковується тенденція до погіршення становища. Це є сигналом про необхідність підвищення його рівня в країні. Постає завдання розробки, насамперед, нового ефективного механізму управління розвитком людського потенціалу.

Ефективне управління розвитком людського потенціалу передбачає, насамперед, системну оцінку найважливіших його складових, оцінку факторів росту і використання сучасних методів при розробці стратегії державного регулювання, особливо методів державного фінансового регулювання. Ці питання, незважаючи на їх фундаментальне значення для реалізації цілей політики зростання якості життя вивчені недостатньо.

Вважаємо, що першочерговим завданням в політиці підвищення рівня розвитку людського потенціалу є створення дієвого аналітичного інструменту, на основі комплексної оцінки за допомогою інтегрального індексу що враховує три ключові аспекти: добробут населення, накопичення людського капіталу та рівень розвитку людини.

Враховуючи високий ступінь державного впливу на добробут населення, накопичення людського капіталу та рівень розвитку людини в Україні основними елементами державного регулювання вважаємо фінансові методи впливу, а саме важелі бюджетної, податкової політик та інструменти фінансового ринку (банківської системи, небанківських фінансово-кредитних установ).

Вікторія КОЛИХАН

Київський фінансово-економічний коледж (НУДПСУ)

ОПОДАТКУВАННЯ ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ

До Верховної ради було внесено законопроект щодо сплати збору до Пенсійного фонду у розмірі 15% від суми валютної операції. Законопроект підготовлено з метою покращити фінансовий стан Пенсійного фонду, зменшити готівковий обіг іноземної валюти, збільшити обсяги безготівкових розрахунків та сприяти стабільності національної валюти України. З цією метою передбачено, що фізичні особи при здійсненні операцій з продажу іноземної валюти за готівкову гривню мають сплачувати збір до Пенсійного фонду у розмірі 15% в від суми операції. Проте, Комітет з питань фінансів, банківської діяльності, податкової та митної політики запропонував відкликати законопроект щодо операцій з іноземною валютою з метою його доопрацювання та узгодження позицій Кабінету Міністрів України, Нацбанку і громадськості. Законодавча ініціатива щодо введення 15% податку на валютно-обмінні операції націлена на убезпечення заощаджень українців в іноземній валюті.

За своєю суттю, закон ні в якому разі не обмежує права громадян зберігати свої заощадженні в іноземній валюті. Його мета – убезпечити заощадження громадян в іноземній валюті, і як наслідок, відновити довіру до банківської системи і в цілому до національної валюти. І НБУ, і

Міністерство фінансів запровадили ряд альтернативних інструментів для зберігання заощаджень в іноземній валюті: казначейські зобов'язання, інвестиційні монети, облігації внутрішньо-державної позики в іноземній валюті. Тобто цей ряд інструментів мав би стати альтернативою готівковому зберіганню валюти.

З поширенням інформації, про можливість введення цього законопроекту, знову відновили свою діяльність нелегальні пункти обміну валюти. Тільки протягом перших тижнів після розгляду даного законопроекту працівники податкової міліції Львівщини було відкрито кримінальні справи проти 14 осіб, які здійснювали на вулицях валютно-обмінні операції. Вказані особи не мали дозвільних документів на таку діяльність, відтак, з отриманих доходів не сплачували жодних податків.

Більшість економістів вважають, що введення в Україні податку на продаж валюти у розмірі 15% від суми операції лише посилить тіньовий ринок і не приведе ні до чого хорошого. Було б краще, якщо б, влада створила умови для інвестування в цінні папери, але цього зроблено не було. Зараз громадяни інвестують в дві речі – нерухомість та валюту. Тепер держава хоче забрати всі ці запаси громадян через такий 15-відсотковий податок. Ні до якого економічного покращення цей закон не призведе, тому що він знаходиться поза межами економічної політики.

В «кращому» разі цей закон хочуть зробити лише для того, аби спровокувати громадян продавати валюту, аби наситити валютний ринок. Адже зараз відбувається девальвація гривні і ніхто валюту не продає.

Існує думка в економічних колах, що влада впроваджує такі рішення, тому що не може належним чином провести економічні реформи, і що розмови про цей податок означають остаточний колапс пенсійної реформи. Влада обіцяла, що зараз проходять другий та третій етапи реформи, але цього не відбувається. Надходжень у фонд немає. Тому цей закон є не просто ознакою неспроможності уряду та Нацбанку, а й свідчить остаточний провал пенсійної реформи. Вона закінчилася на підвищенні пенсійного віку для населення.

Також, Національний банк України, пропонуючи 15% збір при продажу валюти, хоче стимулювати працедавців виплачувати зарплату виключно в національній валюті. Відбудеться стимуляція фізосіб і їхніх працедавців до отримання (видачі) зарплат виключно в національній валюті. Тобто це ще й боротьба із зарплатами «в конвертах» – відбілювання доходів і підвищення прозорості розрахунків. Це і є ще однією метою введення даного податку.

Пояснюючи, чому було обрано збір саме в розмірі 15%, зазначається, що за основу взято ставку податку з фізичних осіб, яка діє у країні. Але після першого слухання щодо цього податку існує можливість, що він буде знижений в подальшому до 10%.

За деякими даними, портфель валютних кредитів населення сьогодні перевищує 10 мільярдів доларів, і тому збір на купівлю валюти став би «серйозним тягарем». Тому й вирішили запровадити такий збір саме на продаж валюти.

Не виключено, що парламентська більшість ухвалить закон про податок на продаж валюти, якщо буде прийняте централізоване рішення.

Говорячи про перспективи ухвалення законопроекту, у парламенті найближчим часом проведуть роботу й знову обговорять основні норми законопроекту з можливими поправками до нього. Але вірогідність введення цього податку, не дивлячись на всі за і проти, все ще є, і чекати його запровадження варто в лютому 2013 року.

Олег КОЛІСНИК

Тернопільський національний економічний університет

ПРИНЦИПИ ТА ПРІОРИТЕТИ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

В сучасних умовах бюджетна політика, поряд з грошово-кредитною, є одним з найважливіших важелів впливу держави на розвиток економіки, підвищення її конкурентоспроможності. Бюджетна політика в Європейському союзі є двокомпонентною: